

70-й РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Редкація і Адміністрація:
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HENDERSON 4-9237
HENDERSON 4-9807
УНІКОС: HENDERSON 5-9740
— Тел. з Нью-Йорку: —
BARELY 7-4125
УНІКОС: BARELY 7-5337

РІК LXX. Ч. 216. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ЛИСТОПАДА 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 13, 1963 No. 216. VOL. LXX.

БРАЗИЛІЯ СУМНІВАЄТЬСЯ У ВАРТОСТІ СОЮЗУ ДЛЯ ПОСТУПУ

ПРЕЗИДЕНТ ГУЛЯРТ ЗАКЛИКАЄ ДО САМОДОПОМОГИ, НЕХТУЮЧИ ЗДА

Сан-Паулу, Бразилія. — Президент Гуларт, який очолює підсекретар в Державному Департаменті Аверелл Гарриман. Після привітальної промови Гуларт Гарриман бачився з Гуллартом та прийняв з ним конференцію, але з кінця американської делегації приватно заявляють, що промова бразилейського президента не може подібна до представників ЗДА. На думку Гулларта Південна Америка є жертвою свого поділу і спільної слабості. Він казав, що, «ми не можемо бути архіпелагом держав, відділених від себе морями наших власних труднощів. Ми мусимо вже від цього поділу представити спільний фронт у спільній обороні своїх інтересів». Гуларт закликав відкинути бар'єри середньовічного феодального ладу та всілякі привілеї, які здешують змагання до розвитку промисловості. Тепер існує такий стан, що кожна латинська країна стариться на власну руку рятувати себе, коли докучає їй великий державний дефіцит, або коли необхідно треба фондів із закордонних країн. Представники Бразилії вже тижнями тому заявляли, що вони не погоджуються на те, щоб при Союзі для Поступу організувати окремі Координаційний Комітет, в якому могли б делегати латинських країн висловлювати свої побажання, хоч і не мали б контролю над розподілом фондів цієї допоміжної організації. Конференція делегатів латинських держав, як з членами Союзу для Поступу, триватиме цілий тиждень. На її голову вибрани бразилейського міністра фінансів Карлоса Сарвальоса Пінта.

Айзенгавер про можливість Ніксонової кандидатури в 1964 році

Нью-Йорк. — Колишній президент Двйт Д. Айзенгавер, обговорюючи перший том своїх спогадів "Мандат на зміну. 1953-1956 в Білому Домі", заявив, що коли зайдуть труднощі на Республіканській Конвенції у Сан-Франциско в липні 1964-го року, то тоді Конвенція може звернутися до колишнього віце-президента Річарда М. Ніксона і найменувати його на республіканського кандидата. Айзенгавер вважає Ніксона за такого, який має всі кваліфікації на становище президента, і при тому є енергійною людиною. Айзенгавер дивується, чому деякі виборці заявляють, що вони є за "Голд-водера" тому, що він є консерватистом". Айзенгавер гадає, що ті люди не розуміють слова "консерватист". Колишній президент дивується, чому деякі рецензенти написали, що Айзенгавер "закопав" лише у своїх споминах про Ніксона. Айзенгавер не може зрозуміти, чому дехто може так думати, бо він минулого року їздив до Каліфорнії, щоб із Ніксоном побачитися, і пізніше з найбільшим признанням висловився про колишнього віце-президента, і все ж таки дехто пише про холод у відношенні до Ніксона. Ніксон на пресовій Конференції в Нью-Йорку заявив 11-го листопада, що він не буде кандидатом, бо хоче служити своїй партії конструктивною критикою. Ніксон не вірить, щоб Номінаційна Конвенція Республіканців зайшла в сліпий кут і не могла вибрати кандидата.

Помер Степан Липа, учасник Визвольних Змагань

Вайон, 7 листопада. — Після короткої недуги помер тут Степан Липа, учасник українських визвольних змагань, та довголітній громадський та союзний діяч Вайону. Покійний Степан Липа народився в Києві, на Західній Україні і після першої світової війни, під час якої боровся за волю України, емігрував в 1921 році до ЗДА. Поселився в Вайоні і тут заложив собі кушнірську робітню. Він був членом та контрольною 213 відділу УНСОУ, Б-тва Стефан Липа, учасник українських визвольних змагань, та довголітній громадський та союзний діяч Вайону. Покійний Степан Липа народився в Києві, на Західній Україні і після першої світової війни, під час якої боровся за волю України, емігрував в 1921 році до ЗДА. Поселився в Вайоні і тут заложив собі кушнірську робітню. Він був членом та контрольною 213 відділу УНСОУ, Б-тва Стефан Липа, учасник українських визвольних змагань, та довголітній громадський та союзний діяч Вайону. Покійний Степан Липа народився в Києві, на Західній Україні і після першої світової війни, під час якої боровся за волю України, емігрував в 1921 році до ЗДА. Поселився в Вайоні і тут заложив собі кушнірську робітню. Він був членом та контрольною 213 відділу УНСОУ, Б-тва

В АМЕРИЦІ

● Колишній президент Банку Федеральної Резерви в Нью-Йорку Аллен Спрал заявив, що коли Конгрес цього року не ухвалить законопроект про зменшення федеральних податків, то настане безбесечна ситуація для долара, бо нічого не робиться в тому напрямі, щоб зменшити великий платіжний дефіцит із закордоном. Спрал є тепер директором банку в Сан-Франциско. На його думку мусить бути тісна згода між монетарною і фінансовою політикою. ● Шість членів кабінету президента Кеннеді полетять до Японії, щоб взяти участь в Американсько-Японському Комітеті, який займається торговельними й економічними справами. Засідання цього Комітету відбувається від 25-го до 27-го листопада в Токіо. Полетять до Японії державний секретар Дін Ракс, секретар скарбу Даглас Діллон, секр. внутрішніх справ Стюарт Л. Юдоль, рільничства — Орвіл Л. Фріман, торгівлі — Лютер Годжес і праці — Віллард Вірц та голова Президентської Ради Торговельних Дорядників Волтер В. Геллер.

Американський нарід вшанував пам'ять своїх поляглих героїв

Вашингтон. — В дні 11-го листопада американський нарід вшанував пам'ять своїх поляглих героїв на полі слави богослужбами, кланденним віноків на їхніх гробах та парадом у ЗДА та в різних містах за кордоном. Президент Кеннеді склав вінок на гробі Невідомого Вояка на Арлінгтонському цвинтарі в товаристві високих військових достойників. На пам'ятнику в пошану цих Невідомих Вояків на Національному Цвинтарі в Арлінгтоні є напис: "Тут спочиває в почесній славі Американський Вояк відомий тільки Богові". З Президентом був і його 3-річний син Джан молодший. Командант Корпусу Морської Піхоти генерал Дейвід М. Шут сказав коротку промову, в якій підкреслював, що ЗДА мусить втримати на відповідній висоті свої збройні сили. В Нью-Йорку відбулись паради, в яких взяли участь ветерани. Посадник Нью-Йорку Роберт Ф. Вагнер склав вінок під пам'ятником в пошану ветеранів. Він був в однострої полковника летунства. Подібні паради відбулись і в інших містах ЗДА та за кордоном, де стоять американські збройні з'єднання.

Уряд заявляє, що на Кубі мають ще перебувати 5,000 советських військ

Вашингтон. — 10-го листопада урядове повідомлення, що на Кубі мають ще бути коло 5,000 советських військ, які не бойовими з'єднаннями, тільки призначені до вискоку кубинських військ, до обслуговування протилюської зброї та іншої модерної зброї. Ще 21-го жовтня шеф штабу армії генерал Ірл Дж. Клер повідомляв, що на Кубі мало бути тоді коло 7,500 військ із СССР, а в половині серпня число советських збройних сил оцінювали на 10,000. ЗДА кілька разів заявляли, що вони не допустять до того, щоб советські війська здешували повстання місцевого населення проти режиму Кастра. В останніх трьох місяцях советські війська в кількості 500 військ тижнево залишаються Кубу. В урядових колах у Вашингтоні не передбачають, щоб на Кубі тепер могло бути повстання проти Кастра, але сама присутність советського війська на острові створює важку небезпеку нового напруження між Москвою й Вашингтоном.

На голову ОДУМ-у перебрано Є. Федоренку, і на голову ОДУМ-у в ЗДА Є. Кальмана

Ірвінгтон, Н. Дж. — В дні 9 і 10 листопада ч. р. відбувся тут XIII з'їзд Об'єднання Української Демократичної Молоді в ЗДА, на якому обрано нові керівні органи ОДУМ. В тому на голову ЦК ОДУМ перебрано Євгена Федоренку, а на голову ОДУМ вибрано Євгена Кальмана. Відкрив з'їзд в суботу 9-го листопада короткою промовою дотеперішній голова цієї організації в ЗДА Антон Філімончук і молитву провів о. прот. Хорошук. Президію з'їзду очолював С. Павленко, і на почесних її членів були покликані о. прот. Хорошук та проф. І. Гончаренко. З'їзд привітав численні центральні українські установи та молоді організації, між ними президент УНР в екзилі, д-р Степан Витанський, Владика Мстислав, УККА й УНСОУ. Доводив на тему "Одумівські проблеми" виступав ред. М. Степаненко. Цього ж дня учасники відбули концерт з учасниками українських співачок Ганни Шерей та Івана Самойловича, при фортепіановому акомпанюванні проф. В. Базаля. Проводив мистецьку програму ввечера відомий український письменник-гуморист Микола Поведек. Після концерту відбулась забава. В неділю, 10-го листопада, після проведення молитви з'їзд відселився з відомими керівними органами об'єднання й обрав новий ЦК ОДУМ під проводом Є. Федоренки і нову Управу ОДУМ у ЗДА під проводом Є. Кальмана. Під час з'їзду найкращою філією ОДУМ визнано філію в Шингау, й вирішено відіти на її території черговий — XIV з'їзд ОДУМ.

Українці Нью-Йорку й Філадельфії оваційно вітали „Запорожця“ з Клівленду

Нью-Йорк. — Після виступу в Філадельфії, в суботу 9-го листопада, в минулу неділю 10 листопада оперовий ансамбль з Клівленду виступив з оперою С. Гулака-Артемовського "Запорожець за Дунаєм" у Нью-Йорку, в просторій залі Фешен Інституту. Виставу присвячено 100-річчю з дня появи цієї найпопулярнішої української опери. В головних ролях виступали: Ія Машук — Одарка, д-р В. Боднар — султан, Я. Сидельник — Карась, С. Климець-Сахно — Оксана, П. Зелений — Імам, В. Мельничук — Андрій, М. Зайонський — Селим-Ага. Постава опери — Слава Барнич. У виставі брали участь Український Хор ім. Тараса Шевченка в Клівленді під керівництвом проф. Ярбасла Барнича при фортепіановому супроводі І. Зайчиківської-Гаврилюк і Балетна група Осередку СУМА в Клівленді під кер. В. Богутського. В другій частині цієї незвичайної імпреси виступили "Вечерніці" — музичну картину на одну дію П. Ніжинського в супроводі кестри. Сценічне оформлення всієї вистави Т. Вільніською. Розрахована на 1500 місць зала Фешен Інституту була повна по береги. Понад 200 осіб, що не змогли білетів задалагідь, мусили вернутися додому.

„Тризуб“ і УСК здобули нові перемоги

„Тризуб“ Філадельфії переміг минулої неділі, 3 листопада, у Філадельфії дружину „Польських Соколик“ з Ньюарку рахунком 4:0. Цією виграною „Тризуб“ даліше закріпився на позиції лідера Американської Футбольної Ліги, маючи на своєму конті сім перемог, одну нерішну і одну програму, з точками 15:3 і відношенням воріт 28:7. УСК Нью-Йорк виграв 5:1 мистецькі змагання „Великої Десятки“ Німецько-Американського Футбольного Союзу з німецьким С.К. Нью-Йорк. Ворота для УСК-у стріляли: Сметтерст2, Прендестат, Масвін і Скірка. Після цієї перемоги УСК опинився на третьому місці показника з трьома виграними та двома нерішеними, які дали у висліді 10:7.

Владика Архiepіскоп Мстислав виїхав до Європи

Нью-Йорк. — Минулої п'ятниці, 8-го листопада ввечері, з місцевим Міжнародним левовицким виїхав на відвідинах до Європи Архiepіскоп Української Православної Церкви в ЗДА, ВПросвященніший Владика Мстислав. Довідавшись про цей виїзд, наша редакція звернулася до Владика з проханням поінформувати про нього наших читачів. Владика радо задовольняє наше прохання, склавши таку заяву:

„Теперішня моя подорож до Європи буде четвертою на протязі останніх чотирьох років. Як попередні, так і теперішня подорож має чисто приватний характер. Все ж таки, як відомо, головні центри зорганізованого християнства знаходяться в Європі, а тому — мої подорожі по Європі завжди стараюсь використати для кращого пізнання тих процесів і подій, що заінтересували в християнському світі після останньої війни, себто вже після 1945 р. Правда, засяг моїх теперішніх особистих заінтересовань є дещо ширший, а тому, поза православними центрами, маю замір відвідати Рим, де саме тепер відбувається друга сесія Ватиканського Собору. Цей собор вважаю за визначну подію в житті всього християнського світу. Уже одне те, що в праці того собору беруть участь найвишараніші теологи й каноністи Католицької Церкви змушує поставитися до нього з повною повагою. Пізнати ж процес цієї праці близька і, що головне, чу-

Москва стверджує, що в Західній Україні діють українські католицькі чернечі чини

Москва. — Факт затримання на польсько-советському кордоні однієї жінки зі Львова, яка везла ок. 3 000 хрестиків і велику кількість медальонів Матері Божої, советська преса використала для нової кампанії проти української Церкви. Української Католицької Церкви і для об'єднання жіночих черниць чинів в „незаконний“ анти-советський діяльність на території Львова. Згідно із повідомленням московського журналу „Огоньок“, на советському кордоні в близьке невизначене місце у львівській Леонтині Домонастович, яка їхала з Польщі до Львова, скопфіковано не тільки ок. 3 000 хрестиків і велику кількість медальонів Божої Матері, по-казуваних в печиві, але також релігійну літературу і записи книжки з адресами різних тасних католицьких релігійних громад в українському місті Львові, таких, як Чини Сестер Службиць Пренепорочної Зачаття Пречистої Діви Марії, Чина св. Вікентія і чина св. Василія Великого. В цьому ж повідомленні пишеться, що конфіскація цих хрестиків і літератури привели до розкриття тасного монастиря Сестер Службиць, в якому перебувало 10 сестер і які відбували регулярно свої релігійні практики. Ці сестри працювали по львівських шпиталях, але в приміщеннях свого конвенту мали перекрутовану анти-советську літературу, прапори Степана Бандери, який був провідником українських націоналістів під час другої світової війни.

Бритійський прем'єр обраний до Палати Громад

Лондон. — Новий прем'єр Британії Алек Даглас-Г'юм зрізав свій шляхетський титул і місця в палаті лордів, щоб стати членом палати громад, в палаті громад, куди лорди не мають вступу. Гадають, що в травні наст. року відбудуться в Британії загальні вибори парламентарні вибори.

Д-р Дмитро Бучинський, літературознавець і громадський діяч, помер у Мадриді

Мадрид, Еспанія. — В по-неділю 4 листопада помер тут на розрив серця відомий український громадський діяч, літературознавець і літературний критик д-р Дмитро Бучинський. Покійний народився 9 квітня 1913 р. в селі Трибухівцях, Гусятинсько-Холмського повіту в Закарпатті; студіював 1935-39 р. філософію й теологію у папській Східній Семінарії Католицького Університету в Любліні. Промувався на д-ра філософії наук у квітні 1948 року в Українському Вільному Університеті на підставі праці „Філософська думка Шевченка“. Переїхавши 1949 року до Мадриду в Еспанію, д-р Д. Бучинський був науковим співробітником „Найвищої Ради для Наукових Дослідів“, а згодом ще й „Центру Орієнтальних Студій“ (1949-53). Ім'я добув собі се-

АМЕРИКА Й СОВЕТИ ПЛАНУЮТЬ ПРОДОВЖИТИ ДОГОВІР ПРО КУЛЬТУРНУ ВИМІНУ

Вашингтон. — У найближчий вівторок, 19 листопада ч. р., мають початися у Москві переговори в справі підписання нового договору про культурну виміну між З'єднаними Державами Америки і Советським Союзом. Дійсність обов'язуючого тепер договору про культурну виміну має скінчитися з дием 31-го грудня 1963 і до того часу повинен бути підписаний новий договір. У політичних колах не передбачають якогось поширення ділянок культурної виміни між обома країнами і сподіваються, що він буде втриманий на дотеперішньому рівні. В намагаються використати цю культурну виміну для своїх інтересів і ЗДА і Совети керуються іншими мотивами і зацікавлені в інших ділянках. З'єднені Держави Америки хотіли б одержати ширший доступ до різних областей, установ і професійних кіл, щоб могли краще розуміти і визначити советське суспільство, його побудову і тенденції, і з другого боку, щоб протидіяти тенденції советської пропаганди про Америку й американський спосіб життя. Совети, знову ж, хотіли б мати ближній зв'язок із приватними американськими колами і громадянами і більші можливості для ознайомлення із американським індустріальним розвитком і й залежність передусім на тому, щоб советські техніки і науковці могли а найкращій мірі мати доступ до американських інду-

Стівенсон називає Кубу і Ємен, як небезпечні джерела конфлікту

Об'єднані Нації. — Амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон перестеріг в телевізійному інтерв'ю в минулу неділю 10 ч. м., що Куба залишається надалі „джерелом поважної журби і постійної сторожливості“ та що напружена ситуація в Ємені, де зударяються інтереси Об'єднаної Арабської Республіки і Сауді Аравії, може стати також причиною ширшого конфлікту. Стівенсон використав ту нагоду для заатакування скрайньої праворуч групи американських республіканців, що вони — мовляв — можуть шкідливо впливати на Уряд в ділянці закордонної політики. — Про Кубу говорив теж Хрущов в довгий розмові з групою видатних американських промисловців наприкінці минулого тижня, закликаючи знову Америку — нібито вона, Америка, своїм ворожим становищем до Куби перешкоджає покращанню відносин з Советами. Однак Совети офіційним комунікатом заперечили вістку західних кореспондентів з Москви, наче б Хрущов погрожував заатакувати союзників Америки у відплату за атаку Америки проти Куби.

Дві катастрофи в Японії потягли понад 600 людських жертв

Токіо. — В минулу суботу 9 листопада сталася в Японії майже одночасно дві великі катастрофи. — в копальні вугілля на південному острові Кію-Сію і на залізничному шляху недалеко Покогами. Копальняна катастрофа сталася внаслідок вибуху вугільного газу від іскри, у глибині 2100 стіп під затокою Аріке. 713 робітників врятувались, але 446 загинули та 219 були поважно поранені, а 10 зникли безслідно. Знову ж залізнична катастрофа сталася після того, як вантажний поїзд наїхав на вантажний авто на перехресті і три вагони поїзду вискочили з рейок. Зараз потім швидко

У СВІТІ

● Об'єднану Арабську Республіку як також Ітонеазію виключено внаслідок постанови американського Сенату від участі в одержуваних американської закордонної допомоги. Прийнято таку постанову: 65 го року капіталу переїде таким чином до державної скарбниці Алжир. ● Згідно з повідомленнями дипломатичних кіл ООН, Москва й Вашингтон досягли загальної угоди порозуміння щодо основних принципів мирного використання космічних просторів. В розмовах на цю тему Совети поклали на деякі уступки із своєї цілком негативної позиції щодо зв'язаних з використанням космічних просторів питань. ● Алжирський уряд проголосив декрет про націоналі-

СВОБОДА

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. U.S. Post Office at New York, N.Y. Postmaster: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. — Jersey City, N.J. Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For UNA members monthly \$5.00.

Передплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Джерсі Сіті: Закордон: — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для членів У.Н.А. Союзу, членів і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чека і money orders ми не беремо. "Свобода".

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

ПЕРЕГОНИ В ЗАЯВАХ

Відколи в ССРР до влади прийшов Нікіта Хрущов, населення Советського Союзу і цілий світ уже багато разів і при різних нагодах чули його заяви про "непереможний похід комунізму", про те, що ось-ось Совети переженуть у загальному господарському розвитку 3'єдинені Держави Америки, що в деяких ділянках вони вже наздогнали ЗДА, що це трохи і приде неминучий кінець капіталізму і на його руїнах розвіється достаток і добробут комуністичний лад.

У 1957-му році, зліваючись, "антипартийну групу" Маленкова й Молотова, Хрущов нахвалювався, що його режим забезпечить протягом двох років населення Советського Союзу м'ясом і молоком. Два роки пізніше обіцяв він перегнати Америку в сільськогосподарському виробництві, і то надалі до п'яти років. Але, замість збільшення кількості м'яса і молока, прийшло не тільки обмеження їх продажу, але й непомірне збільшення цін. А після обіцянок 1959-го року випередити Америку в сільськогосподарській продукції прийшла криза у зв'язку з неуроном 1963-го року, і Совети були змушені закуповувати за сотні мільйонів рублів пшеницю і муку в Канаді і ЗДА, рятуючи себе таку закупою від повного господарського краху.

Свою наполегливість у проголошуванні заяв про наздоганяння Америки виявив Хрущов і з своїми соратниками також і тепер, коли Советський Союз і інші комуністичні країни опинилися перед примарою неминучого голоду. Закупивши в Канаді пшениці і муки на майже півмільйона рублів і ведучи переговори про закуп додаткової кількості пшениці в ЗДА і в Австралії, Хрущов випускає на трибуну промовиш напередодні "урочистостей" за нагоди 46-річчя "жовтневої революції" свого підручного Підгорного, щоб той проголосив світові небезпеку про злиття похід советської економіки, про те, що в 1953-му році Совети випродали вже 30% усієї американської продукції, що в 1962-му році це відношення збільшилося до 60% у користь Советського Союзу, і що це, мовляв, свідчить про те, що ССРР дежизнує пережене 3'єдинені Держави Америки в усіх ділянках господарської продукції, мовляв, "хто маршує скорше, мусить перегнати інших". З подібними твердженнями виступав і сам Хрущов на кремлівському прийнятті 7-го листопада ц.р., заявивши, що Совети протягом семи років дежизнує переженуть Америку. Усі ці заяви проголошувалися під бурю оплесків, при столах, заставлених усякими вишуканими стравами, з келихами шампанського в руках — у той час, як робітники й колгоспники не мають не тільки м'яса, але й часом навіть хліба чи молока для своїх дітей.

Хрущов свідомий, що все те, що говорить він і що повторюють за ним по-холодиськи його підручні підгортні, є суцільною брехнею. Він знає прекрасно, що Совети не зможуть перегнати в сільськогосподарській продукції не тільки ЗДА, але навіть й невелику кількість населення Канади чи Австралії. Усвідомлюючи це, Хрущов і його соратники вже тепер придумують на його треба буде скинути вину за недачу в так широко рекламованих перегонах з Америкою. Досі громлено за такі чи інші невдачі в сільському господарстві то "антипартийників", то "догматичних науковців - спеціалістів", які не вміли навчити населення успішних методів рільництва, то керівників партійних республіканських і обласних комітетів. Тепер черга буде, мабуть, — так само, як у 1933-му році — за населенням, передусім за колгоспниками і робітниками радгоспів, яких уже сьогодні починають обвинувачувати в зриванні живих, у розбазарюванні та розкраданні сільськогосподарських продуктів і в інших видаваних злочинах".

Олена Куропас

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(13)

За 55 хвилин ми вже були в Одесі.

Нас перевезли до готелю "Одеса" на Приморському бульварі, звідкы якого йдуть квітники.

Готель старий, але істотно чиста і привітна. Наш отіло позначили американським прапорцем. Тут ми вже мали серветки, цитрини, масло, вино, шингарад і овочі. Мали також кавун і диню.

Місто з усіх боків перед тим багачий зясовувало, порт замалий, і тому далі на захід від нього будується новий, модерний порт Іллічова, названий на честь Леніна.

Першого дня оглядали ми місто. Бачили колишній палац графа Воронцова, а перед ним пам'ятник герцога Вішельє, що в роках 1803-

14 був губернатором Катеринославської, Херсонської та Таурійської губерній і призначився до заснування Одеси.

На допомогу Ірині призначено в Одесі другу дівчину, що говорила дуже добре по-українськи, мала українські довгі коси і зостилася, коли хто з нас важився щось критикувати.

Чому у нас у таких гарних парках тримають осики?

Запитав я в неї.

А вони вам не подобаються? Що вам взагалі подобається?

Завідала мене, бо то були не осики, а сріблясті тополі.

Ті ваші маслинові струнки, але скоро висохнуть, — відповіла мені.

Увечері були ми на виставі цирку, в т. зв. Зеленому Театрі, в парку ім. Шевченка. Куплет, що їх співали артисти, виступи кльовнів — усе це було в російській мові. Лише одна точка програми була в українській мові: дівчина в народному строї співала під акомпанімент гармоніки і якогось дивовижного інструменту з молотками.

Був у програмі також сатиричний виступ. Гарно вбраний артист розповів так:

— Що робить Нікіта Сергєєвич сьогодні — нам невідомо. Що делал сьогодні Алдубей в Риме — нам тоже не известно. Но что делал старий наш Йосиф Віссаріонович — это нам хорошо известно.

Вертаючись до готелю, натрапили на будинок з виспиченою "Клуб" і нині по-англійськи "International Seaplane Club".

Ми представилися американцями, і нас радо прийняли. Призначили молодого моряка для товариства, який показав нам клубові примі-

Володимир Душник

ОБСЕРВАТОРИ НА СОБОРІ

Рим. — У своїй промові до не-католицьких спостерігачів на другій сесії Вселенського Собору в дні 18-го жовтня ц.р. Папа Павло VI, між інших, сказав:

"Отже, ми кажемо вам знову: дакуємо за прийняття нашого запрошення, дакуємо, що ви зволіли прийти; дакуємо за вашу присутність на засіданнях Собору. Будете певні в нашій пошані, в нашому оціненні і нашому бажанні створити з вами, в Господі, можливо, якнайкращі відносини. Наша постава не скриває жадних засідок, як також не намагається скривати труднощі для діалогу й остаточного порозуміння; вона не боїться делкатности переговорів: ані болю очікування. Добра воля та милосердя є основою, яку ми даємо вашій присутності сьогодні: помага, яку ми маємо для вас особисто й для інституцій і християнських вартостей, які ви представляєте, у легше нам розпочати цей великий діалог, що його тривання ніхто сьогодні не може передбачити з причини великих доктринальних різниць, які ще досі не були розв'язані. Але віра в нашого Господа Ісуса Христа, з яким ми всі зв'язані через віру й хрещення, сповнос серце солідно і сильною надією..."

У відповідь на цю промову Кристен Е. Скіндсгард, професор систематичної теології й пенгазського університету та представник Лютеранської Світової Федерації, сказав:

"Ми також радімо всім есердцем з нового духа, який за-примчиво на Соборі. Ми знаходимо себе разом з вами на початку шляху, кінцею якого знає лише Бог. Нам при-пало йти разом у подорожжя й наші, бо ми віримо, що ми розп'яті й воскреслі Бог іде з нами... Ми віримо в Ним. Ваша Святость, як теж Вашою попередницею, за вказанням на неогранічній відвертості, відвертості вселенського діалогу в правді та любові й відвертості до світу в пошукненні та служенні..."

Ці слова Голови соборної Католицької Церкви та представника великої протестантської організації, який говорив в імені всіх обсерваторів, включаючи також представника Московського Патріярхату, свідчать про те, що багато вже зроблено в цілі зближення всіх християнських Церков від чаю минулорічного Вселенського Собору, на який Папа XXIII запросив

Корній Німеченко

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ 1917 РОКУ В КИСВІ

Спопняні учасники

(8)

Тоді я уклав план дальшої дії. Чотирьох козаків залишив в укритті між рудукаками на площі, з якої добре видно вхід до будинку міліції, і наказав пильно спостерігати, що буде діятися коло будинку. Якщо почують постріли, то тряс мають поспішати до будинку на поміч. Одні ж за-лишилися на місці, щоб, у випадку невідаті нашої місії, негайно повідомити Генеральний Військовий Секретаріат, щоб вислав допомогу.

З трьома козаками я вирушив уперед. Коли ми підійшли до вартового міліціонера, що стояв біля входу до будинку, я спокійно привітався, запитав, чи спокійно в районі, сказав, що, з огляду на неспокій в деяких частинах міста, я прийшов з військовим підсиленням і хочу поговорити з начальником району у справі охорони порядку та безпеки. Залишивши двох козаків при вході в наказом, а при необхідності у випадку виникнення тих двох міліціонерів, з третім козаком я пішов сходимо нагору.

У канцелярії сидів коло телефону вартовий старшина. На мот запитання, чи можу поговорити в урядовій справі з начальником району, він відповів, що начальник уже спить в сусідній кімнаті. Я звелів негайно його збудити. Коли старшина пішов будити начальника, я посадив свого козака на його місце і наказав нікого до телефону не допускати.

Прийшов заспаний, стривожений начальник і представився як полковник Вознесенський, призначений Штабом Воєної Округи на начальника цього району міліції. Я також представився йому, як призначений Українським Генеральним Військовим Комітетом комісар цього ж району. Зазначив при цьому, що, в разі його згоди підпорядкуватися наказам Українського Генерального Військового Комітету і Української Центральної Ради, він може залишитися при своїх функціях начальника району. Якщо ж він не погодиться, тоді я буду змушений поступити згідно з даними мені інструкціями.

Розгублений начальник по-чав висловити, що, як людина війська, він не сміє приймати рішення без згоди владі, яка його призначала, і просив дозволу телефонічно запитати Штаб Військової Округи.

В рішучій формі я сказав йому, що в цій ситуації він, як військовик, мусить розуміти, що я прийшов не для дискусій і що лише в його особистому інтересі я вимагаю негайної відповіді. Після короткого вагання полковник заявив, що він згоджується. Я подав йому руку, зазначивши, що він не помилявся, бо влада, яка його призначала, вже не існує. Було коло 11-ї години. Не було певности, чим це все скінчиться, і ми вчотирьох залишилися в канцелярії в напруженому вічкурванні. Телефон на днів.

Нарешті, рівно о 12-й годині різкий дзвінок телефону зіврав нас з місця. Беру слухавку і чую рішучий голос:

— Говорить комісар міліції міста Києва Павло Богачук. Прошу прийняти телефонічну телеграму. З наказу Україн-

ського Генерального Військового Комітету я займаю Головного Управління Міліції міста Києва. Дотеперішній комісар Григорій арештований. Прошу рапортувати про стан у вашому районі.

Я повідомив, що без інцидентів я займаю управу підліського району, що начальник району, полковник Вознесенський, погодився підлягати моїм наказам, як комісара Центральної Ради і Генерального Військового Комітету, і що я пропоную залишити його на попередньому становищі начальника району. Головний комісар міліції potwierдив призначення мене аж до відкриття комісаром, а полковник Вознесенського — начальником Подільського району.

Втішений полковник швидко диктував, признаючи, що годі дати певности була для нього тяжким іспитом. Не гаючись, ми перейшли до касарні міліціонерів, які спокійно відпочивали, не підпорядковуючи, що в їх суцільній відбудові рішальні події. Я привітав їх в імені Української Центральної Ради та Генерального Військового Комітету і закликав до вірної служби українській владі.

Міліціонери, не гаючись, роздобули сувої синьої і жовтої матерії, з яких у шпальній майстерні при касарнях пошили великий прапор, і розвішили його над входом до будинку з явкою другого поверху, як знак, що тут панує українська влада. Там же пошили жовто-сині пов'язки на руки, з якими вийшла на стійки чергова зміна міліціонерів.

Уранці, коли я вийшов оглянути район, на вулицях бачив міліціонерів уже з українськими відзнаками, а українські прапори мали над урядовими будинками. Тієї ж ночі без особливих інцидентів спеціальні агенти для того українські відділи обезброїли на Подолі вірні Тимчасовому Уряду військові частини.

Але не скрізь так легко перейшла операція перебраїня владі. Печерський район здобув загрозливий уже мною осявул з укриттям зброї. Так само треба було силою зламати спротив у центральному Старокиївському районі. А вже справжній бій постав при збудуванні Штабу Київської Військової Округи більшовицьким відділом Совдепу. Тут були вбиті і поранені.

На рамок 11-го листопада влада в українській столиці цілком перейшла в руки Центральної Ради. Військові частини, вірні Тимчасовому Уряду, без спротиву залозорено до потатів і вивезено до Дні. Після цього в Києві залишилися два ніби союзники у виступі проти спільного сильного ворога: Українська Центральна Рада і про-большевий Совдеп. Не довіряючи собі, кожний пильно стежив за діями другої сторони, готуючись до остаточного поразуку.

Большевіки, не почувуючи на силах, покищо не наважувалися виступити проти Центральної Ради. Час від часу Совдеп вислав свої озброєні відділи до поодиноких українських станиць для перевірки, чи не загніздилися

Поштова марка

з різдвяним мотивом

Удруге в історії поштової марки в ЗДА. — за нагоди щорічного Різдя — Поштовий Департамент випустить на передсвятничий ринок 4-центову марку з різдвяним мотивом. Минулорічний досвід з першого такого роду маркою заохотив відповідні поштові кола в столиці і цього року дати американським сезоновим — настріву марку, яка минулого року принесла державній скарбниці дуже поважний прибуток.

У попередній жовтня цього року остаточно апробовано мистецький проект щорічного різдвяної поштової марки. І продаж по всіх поштових станицях розпочнеться десь під кінець листопада. Перший наклад цієї марки становитиме астрономічну цифру — 2 000 000 000 штук.

Проститувала цю марку Лилл Снедфорд, видатна австрійська артистка — малирка з Відня, яка від деякого часу перебуває в Вашингтоні, де авесь пильний рід студії, де присвячує мистецькій творчості.

Минулого року вона була свідком традиційної урочистості в столиці — церемонії засідання Президентом "державної ялинки" біля Білого Дому, завішаній 72 стіжками, прикрашеної п'ятма тисячами електричних лампочок. Ця зворушлива сцена, якою кожного року Президент офіційно розпочинає Різдяний сезон, зачала нахвилюванням Лилл Снедфорд, уродженки далекого Відня, для її картини під назвою "Вашингтонська державна ялинка".

Керівники Поштового Департаменту, в пошукуванні за різдвяним проськом поштової марки на 1963-й рік, спинилися над свіжою репродукцією "Вашингтонської державної ялинки", що її видає компанія "Колортон Пресс" у формі комерційної картини. За згодою авторки і згаданого вище видавництва апробовано цю сентиментальну ілюстрацію для різдвяної поштової марки.

Як подають в американській пресі філателісти, це перший випадок у цій країні, коли проект поштової марки взято з комерційного мистецького зору.

Таким чином упорядкований щорічного різдвяного сезону будуть з масовому крайовому обігу рівночасно поштова марка й приватної продукції різдвяна картка того самого автора. Ще й до того — не американського походження.

На контрреволюцію. На вулицях часом появлялися большевіські патрулі, які спіймали прохочих і жадали поспілку. Іноді цілі банди робили наскоки на крамничі з грабунковими цілями. Українські протести в Совдепі лишалися без наслідків. Таким способом Совдеп хотів демонструвати свою "співучасть" у владі в місті.

Одного дня перед полуднем, заведе через два тижні після того, як став я комісаром Подолу, збігав до канцелярії району переліканий вартуваний і зголошувати прибуття до управи двох озброєних кулеметами вантажних авт, наповнених воїнами. Слідом за ним з криком вривався гурма озброєних воїнів, опоясаних нахвост через плечі набитими патронами стрічками, з бомбами за поясом.

Зменшилася популярність президента Кеннеді — твердить журналіст Д. Лоренс

Вашингтон. — Відомий журналіст Дейвід Лоренс пише в щоденнику "Нью Йорк Геральд Трибун", що самі демократи свідомі того, що вбори з 5-го листопада виявили факт, що популярність президента Кеннеді значно зменшилася. У Філадельфії переміг демократичний посади Тейт, але хоч його особистість підтримував президент Кеннеді, то Тейт дістав більшість тільки 61 000 голосів, а в 1960-му році мав більшість 330 000 голосів, а в 1959-му році — 210 000. В численних містах Індіяни перемогли республіканці демократи, які

цення. Він добре володів англійською мовою. Запровадили нас до великої музеїної кімнати, цей моряк показав нам також дарунки для клубу від 113 країн світу.

А чи маєте які дарунки з Америки? — спитав мій син.

— Thanks God, no, — відповів моряк. — Америка шукає зачіпки з нами і мобілізує для війни проти нас німців і українських фашистів.

У неділю оглядали музей, а після того пішли до церкви. Було там із сотку людей, переважно жінок. Кропили нас не кропилом, а хрестом, змоченим у свяченій воді. В притворі товпилося багато прощаків.

Увечері були ми на виставі "Мазепи" в державному академічному театрі опери та балету. Імпозантний театр з богинями Мельпоменою і Тирпихорою на даху і чотирма верхніми ложками збудовано ще за царату. Веревини була страшна гаряча, бо приміщення театру не охолоджу-

ється. В ложу, яка нормально містить чотирьох осіб, за-пхали нас 9 осіб, отже, ті, що сиділи заду, нічого не бачили. Я вийшов з ложки і зайняв порожнє місце на залі.

Співали артисти по-російськи, але програми були на-друковані в українській мові. Образ гетьмана Мазепи, як ми його знаємо, представлено у лавіс сфальшованому вигляді.

Два рази купилися ми в Чорному морі за 20 кілометрів від Одеси, в Лузановці, куди їздили перший раз куди разом, а другий раз автобусом "Ітуриста". Були в парку ім. Шевченка, де люди вигриналися на скелях над берегом моря. З одеського порту йдуть пароплави на Кавказ, до Криму, Болгарії, Румунії і інших країн світу.

На пляжі зустрічали ми гарячі, чули, що багато з них їздить на вакації також до Сочі і Туапсе на Кавказ.

У морі тисять народи. Зрідають чуті українську мову: До

мене підпливали люди, питаючи про Америку.

Один хлопцев, що скінчив одеський університет і збирався їхати вчителювати, питався у мене, чи міг би він дістати книжку Бліньського про копітатора. Про те книжку я довідався аж по повертоті до Америки. Очевидно, той хлопець був енкаведист, бо звідки б він про неї міг знати. Може думаю, що я її поширюю. Солідно деклямував він мені з "Гайдамаків" і запевняв, що це багато крові понесе Дніпро у Чорне море. Підходив він до мене й другий раз з своїм товаришем, що незадовго перед тим вернувся з Куби, де працював як електромонтер. Вернувся тому, що має йти до війська.

Зустрічав я чимало молодих людей, що вернулися з Куби, Хваліли Кастра і нарікали на Америку, що не дає кубинцям їзти. Але радяська влада, казали, помагає Кубі, і там є повно війська, харчі і зброї з ССРР.

В Одесі багато пам'ятників, фабрик, різних інститутів, церков і парків, а в порту — чужинських кораблів. В готелі бачили ми моряків з Гани, що привезли до Одеси "реанітів". Іх корабель переходив ремонт.

У крамничих мася народи, що шукають "дефіцитних" товарів. В церквах влаштувано магазини.

Питали ми стареньких жінок, що замітали вулиці, чому не йдуть на пєсцію.

— Лише пувати дістають пенсію, — відповіла одна з тих жінок.

Реклам в Одесі більше, як в інших містах України. На одному домі я бачив таблицю з написом: "Здесь я 1946 г. жил Святослав Алексеев, Патриарх Московский и всея Руси". Бачив ще таблиці з написами: "Здесь жил Пушкин... Здесь творил Микеланджело".

Різного роду оголошення повідомляють про набір слухачів до технічного інституту, набір учителів до записничого технікуму, набір на курси

крою та шиття. В 1980 році, — виписано величезні літературні на плакати — витуск ткачів в Україні збільшиться у шість разів". На другому: "Самостійна Україна можлива, але лише в союзі з братським російським народом (Ленін)". На третьому: "Всі сили для зміцнення технічної бази комунізму! Слава КПСС!"

Такі оголошення бачить народ щодня, і починає вірити цифрам "досягнень".

Одесу відвідав багато туристів, окрема йліція із Східної Німеччини, що подорожують "фольксвагенами", чехів з їх автами "Шкода", болгарів і американців.

Американські студенти, з якими я говорив в Одесі, мали одне власне авто, а друге наймалися в Німеччині. Якраз збиралася війна в дорогу до Кишинева, казали, що об'їздили всю Україну, вже були в Англії, Франції, Польщі й Східно-Словаччині, а ще хочуть поїхати до Румунії і Угорщини.

(Ітиець)

ПЕРЕВІРКА ДІЛОВОСТВА УККОМІТЕТУ

В суботу, 26-го жовтня, в приміщеннях Українського Конгресового Комітету в Нью-Йорку відбулася перша після останнього Конгресу перевірка діловоства цієї центральної американсько-української репрезентації. Перевірку перебрала обрана на Конгресі Контрольна Комісія, яка раніше укомплектувалася так, що мгр Р. Гуглемич обрано на голову Комісії, п. Р. Слободяна на заступника голови, д-р. І. Поритко на секретаря, В. Домашевський, мгр Т. Бульчичко, П. Тибор і І. Випник є членами цієї Комісії. На фото сидять (зліва): мгр Т. Бульчичко, Роман Слободяна, мгр Роман Гуглемич, Іван Поритко і Микола Домашевський. Стоять працівники канцелярії В. Гриняк і В. Мудрий.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

для вшанування 70-річчя життя та 45-річчя наукової, педагогічної, політичної і громадської діяльності

проф. д-ра Романа СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО

відбудеться в суботу, 30 листопада 1963 р. о год. 5:30 веч. в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиці в Нью-Йорку.

ПРОГРАМА:

1. Відкриття - проф. д-р О. Андрушків.
2. „Наукова й педагогічна діяльність проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького“ - проф. д-р В. Лев.
3. „Діяльність проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького на американському терені“ - проф. д-р Д. Фабіанський.
4. „Дипломатична й політична діяльність проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького“ - ред. І. Кедриш.
5. Привітти.
6. Слово Ювілята.

Після офіційної частини відбудеться спільна перекуса. Доїзд: підземкою IRT до 77 вулиці, або автобусом МЕДІЗОН ЕВЕНІ до 79 вул. в Нью-Йорку.

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА

Український Музичний Інститут у ДІТРОНІ

ВЕЧІР У ПОШАНУ

ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО

Фортепіанні твори композитора (Прелюді, Мініатюри, Сюїти) виконає піаністка

ДАРІЯ КАРАНОВИЧ

Доповідь про його творчість виконає

Д-р ВАСИЛЬ ТВИЩІЙСЬКИЙ

СУБОТА, 16-го ЛИСТОПАДА 1963 Год. 8-ма веч. Detroit Institute of Arts — Lecture Hall, 5200 Woodward

Увага! РОЧЕСТЕР, Н. Й. Увага! БРАТСТВО СВ. ІОСАФАТА 217 ВІДЦІ УНІОСОЗУ

— влаштує —

дня 17-го листопада 1963 року

о год. 4-й по полудні

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО КЛЮБУ

з нагоди

55-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ

БЕНКЕТ

До участі в нашому святі зобов'язані всі члени Відділу. Запрошуємо також все Українське Громадянство.

У співствуюванні візьме участь

д-р Ярослав Падох

головний секретар УНІОСОЗУ.

ЗА КРІДИ:

К. ШЕВЧУК, предс. М. ХМІЛЯК, касир О. ГОЛОД, секр. В. КОЛДАНСЬКИЙ, рек. секр.

ПАМ'ЯТКОВА МЕДАЛЯ О. ГРИГОРІЯ ГРУШКИ

Роботи Михайла ЧЕРЕШНЬОВСЬКОГО

ВИДАНА
З НАГОДИ
70-РІЧЧЯ
„СВОБОДИ“

ПРИЗНАЧЕНА НА НАГОРОДУ ЗА УЧАСТЬ В ЮВІЛЕЙНІЙ КАМПАНІЇ РОЗБУДОВИ УНІОСОЗУ В 1963 Р.

ОРГАНІЗАТОРИ ЧЛЕНІВ ОДЕРЖАТЬ МЕДАЛІ:

БРОНЗОВУ
за 10 членів

СІРІБНУ
за 25 членів

ЗОЛОТУ
за 50 членів

П. Андрушків

СЕРГІЙ ЛИТВИНЕНКО — МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА

(З промови на відкритті ретроспективної виставки скульптур С. Литвиненка)

Сергій Литвиненко

Зібрався ми сьогодні на відкриття рідкісної виставки праць одного з визначних українських мистців нашого часу Сергія Литвиненка, якого він підписав свій сорокалітній творчий шлях.

Мені припала небуденна честь відкрити цю унікальну виставку.

На унікальній складі багатьох елементів і про деякі тепер годиться згадати.

Одним з них є те, що сорокалітній ювілей мистецької праці відзначає така молода людина, як Сергій Литвиненко.

„Вічно молодий!“ — як про нього сказав Роман Купчинський і як багато з нас його бачить до нині.

Звичайно такі ювілеї обходять мистці, яких вигляд позначив час стигматом сивоголового сеньйорату та повагою сповільненого темпа життєвих активностей.

Над вітальною енергією і творчого снагою Литвиненка та над його вічно молодечим виглядом — здається — час задержався і через сорок років не мав відваги вводити основних змін.

Тайна цієї довготривалої юності нашого сьогоднішнього ювілята напевно лежить в самому еліксірі мистецтва, якому він так всеціло і з таким ентузіазмом віддався. Питання, чому деякі одиниці присвячують мистецтву всупереч усім раціональним вимогам життя, залишається ще надовго проблемою до розв'язання для психології.

Усі знають, включно з тими, які вибирають мистецтво як свій життєвий шлях, що воно з правилами усе від мистця бере, а в заміну йому приносить неперемінне завітання дня, розчарування, брак зрозуміння і духовне осамітнення. Рідко коли і рідко кому воно відривається ласкою невеликого признання, та лише одиницям вкладає на чо-

ло вінок слави й життєвого достатку.

Зростання радя українських мистців ніколи не далося пояснити нічим іншим, як лише звичайною любов'ю до мистецтва.

Серед найгірших обставин життя та без надійних перспектив ці обставини поправляти, до мистецьких академій, шкіл, до приватних майстерень мистців йшли хлопці і дівчата з різних провінцій нашого народу: діти інтелігентів, робітників та селян. Йшли вони з Холмицької, з Підляшшя, Волині, з Буко-

виня, а найбільше з Гали-

чини. Коли воєни завершили розділили кордони, що ділили нашу Батьківщину, такою ж калією йшли нам назустріч молоді і старші мистці заділили — з над Дніпра. Часто йшли вони на бік зброєю, якою воювали за національну ідею і брали в руки палітру, чи різьбярське долото, або перо письменника.

Шлях тих українців-улюбленців мистецтва — був тяжкий.

Є якийсь фаталістичний патос в тому, що цілі їх життя, а то й сотні їх років на цей фронт бою за українську мистецьку культуру.

Коли в країнах заходу за мистецтвом стояло аби не нагромадження елементів історичного доробку, сприятливих для розвитку мистецтва традицій, наш мистець ці традиції мусів сам зі звалищів витягати і відновляти. За ним стояла зруйнована неволею земля та спадеризоване суспільство, що його окупанти зредукували до народнього примітиву.

Як пам'ятаємо у двадцятих роках нашої ери з над Дніпра до Галичини перейшло чимало визначних українських громадян, а між ними культурне життя. П. Холодний батько, Павло Ковжун, Микола Буткович. Від 1923 р. лобителі і критики мистецтва почали потувати ім'я молодого скульптора Сергія Литвиненка.

Мистець - скульптор — це була рідкісна поєднка на галицькому оциді.

Поза синарством, традиції скульптури на це в фігуральному у нас в Галичині були загублені та реального ґрунту для їх відродження — здавалося — не було.

Коли кар'єру малюва розсудливіші уми ухвалили за кар'єрну життєву помилку, то кар'єра різьбяр могла уважатися за оригінальну форму самогубства.

Годі думати, що інтелігентний, меткий, і зарадний молодий скульптор Сергій Литвиненко про ті перспективи для своєї творчості не знав. Він ті обставини добре знав. Вони могли знеохотити не одного, але не знеохотили Литвиненка. Ного натура повна життєвої енергії та вродженого оптимізму немов була створена до переборювання таких труднощів.

Литвиненко почав змагання, щоб здобути серця українців для різьбярського мистецтва. Почав змагатися за те, щоб різьба — поруч графіки і мистецтва зайняла рівне місце на виставках в ділянці життєвого застосування в службі громаді та як інтимний декоративний елемент мистецтва в нашій хаті.

В ці змагання Литвиненко вложив усе свою енергію, безмежну любов до свого мистецтва та весь талант своєї рухливої, милої, товариської вдачі.

З глибоким жалем та смутком повідомляємо

Рідних, Приятелів і Знайомих,

що 9-го листопада 1963 р. після важкої недуги,

помер у Монреалі,

Заохотений Найсвятішими Тайнами

наш Найдорожчий

МУЖ І БАТЬКО

д-р Семен ЖУК

Похорон відбудеться у вівторок, 12-го листопада ц. р. в Монреалі.

Горем прибиті

ЮЛІЯ — дружина

ЛЮБОМИРА, РАДОСЛАВ, ГРИНЦІ — діти

Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України

— ВІДЦІ В НЬО ЙОРКУ —

— влаштує —

в суботу, 16-го листопада 1963 р.

в залі ч. 32 УНДОМУ

при 140 — 2-га етаж в Нью-Йорку

ДИСКУСІЙНИЙ ФОРУМ

на тему:

„ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО

СТАНОВИЩА І УКРАЇНСЬКІ ВИСНОВКИ“

УЧАСНИКИ ФОРУМУ:

Ярослав ГАПВАС, Олег ЗВАДЮК, Роман ІЛЬНИЦЬКИЙ,

Миродас ЛАДУНЬКА, Степан ПРОЦЮК.

Модератор Миродас ПРОЦЮК.

Запити й дискусія. Початок в год. 7-й веч.

Усіх заінтересованих до ласкавої участі запрошує

УПРАВА ВІДЦІЛУ ОПВБУ

в НЬО ЙОРКУ

Т-во Української Студіючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ)

ГОЛОВНА УПРАВА І ОСЕРЕДОК в НЬО ЙОРКУ

— влаштує —

в суботу, 16-го листопада 1963 року

в залі

УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

2 1st 79-та вулиця в Нью-Йорку

о год. 1:30 по полудні

СТУДІЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

присвячену

ТВОРЧОСТІ д-ра ДМИТРА ДОНЦОВА

та о год. 7-й вечером

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

присвячений

ПОЕТАМ І ПИСЬМЕННИКАМ „ВІСНИКА“ та

редакційній і літературній діяльності

д-ра ДМИТРА ДОНЦОВА

І ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Відкриття, похвалики Президії, вступне слово

2. Короткі доповіді членів ТУСМ:

„Філософія основи націоналізму“ Д. Донцова

„Д. Донцов — ідеолог українського самостійництва“ А. Бедрій

„Д. Донцов — ідеолог українського аристократизму“ М. Савчук

„Д. Донцов — ідеолог українського традиціоналізму“ К. Савчук

3. Питання, дискусія, підсумки і закриття

ІІ ПРОГРАМА ВЕЧІРА

1. Відкриття і вступне слово — п. Ігор Зав'яз

2. Виступ зі спогадами — І. Е. Малишок

3. Доповідь студ. С. Туцької — Д. Донцова — літературний

критик і редактор української творчості і письменства

„ВІСНИКА“ виконають студ. М. Глуха, Б. Клеор,

Д. Микуненко, В. Микуненко і Д. Фалатюк.

Виставка творів д-ра Д. Донцова під зарядом д-ра

О. Соколюшина.

Вступ на залу за добровільними датками.

Перекуса при буфеті під зарядом студенток.

До участі просимо Українське Студентство, Молодь і

старше Громадянство

УПРАВА

Католицька Церква формулює становище щодо вини в розп'ятті Христа

Рим. — В минулу п'ятницю, 8 листопада ц. р. членом Вселенського Собору розіграно документ в справі становища Католицької Церкви до вини в розп'ятті Ісуса Христа. З проголошеного після того офіційного комунікату про той документ виходить, що Церква є проти обвинувачень, які народ, за мученицьку смерть Христа, бо — смислово там — Христос пішов добровільно на смерть за гріхи всього людства, а що безпосереднім винуватцем була тодішня жидівська верхівка, то годі сидіти за це вини на в'язні в'язні. Документ покладалася також на святого Папалу, який впеваля, ІІ тепер.

Ділимося із Земляками й Друзями сумною вісткою, що 10-го листопада 1963 р. в місті Сиракузах, на 69-му році життя відійшов у Вічність, по недолугій, тяжкій недугі наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п. Андрій Костьович

ШКІЛЬНИЙ

родом з Миргородщини, Україна,

активний учасник Визвольних Змагань.

Похорон відбудеться на православному цвинтарі в Банд Бруї, в середу, 13-го листопада 1963 р. о 3-й год. дня.

Горем прибиті:

ТЕТЯНА — дружина

ВАЛЕНТИНА І ЛІЛА — дочки

ЗІС ГУРСЬКИЙ І ВОГДАН

ВІЛЮК — зяті

ОЛЕСЯ, АНДРИНКО І ТАНА — внуки

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ ініц. Євгена Р. ГОІВ

буде відправлена

ЗАУНОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

дня 17-го листопада ц. р. о год. 12:00

в церкві НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ

Дітройт-Схід

ЛЮБА

Увага! РОЧЕСТЕР, ОБІРН І МАНЧЕСТЕР! Увага!

В суботу, 16-го листопада 1963 року

в год. 8-й вечером

в залі

UKRAINIAN CIVIC CENTER

831 Joseph Ave. — ROCHESTER, N.Y.

— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів

УНІОСОЗУ

з РОЧЕСТЕРУ, ОБІРН І МАНЧЕСТЕРУ,

в яких повинні взяти участь Урядовці і конвенційні

Делегати наступних Відділів УНІОСОЗУ:

36, 38, 202, 217, 269, 283, 285, 289, 316

343, 367 та 437.

На Зборах будуть обговорювані справи членської кампанії,

нової акційової грамоти та плани святкування

70-річчя УНІОСОЗУ.

В Зборах візьмуть участь

Ярослав Падох

головний секретар УНІОСОЗУ

та

ВАСИЛЬ ГУССАР

головний радий УНІОСОЗУ

До участі в Зборах запрошені теж всі члени УНІОСОЗУ

та все місцеве Українське Громадянство.

„КСЕНЯ“ ГАНТЕР, Н. Й. „ЧОРНОГОРА“ ПАЙН ГІЛЛ, Н. Й.

ОРГАНІЗУЮТЬ СПІЛЬНО

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ

ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО

МИСЛИВСЬКОГО СЕЗОНУ

в горах Нетснел

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

16 листопада, субота, год. 8 увечері: ВІЛНИКА ЗАВАВА НА

ЧОРНОГОРІ. Несподіваний і розважливий мистецький виступ,

побір кандидатів на кращо українських лавців.

17 листопада, неділя, год. 12 дня: БОГОСЛУЖБЕННЯ для

учасників у Гудульській Церкві в Гантері (22-й майдан

ПРАЦЯ • MALE & FEMALE

PACKEE

male or female, for china and glassware; now until Christmas. Call Mr. OSTERBY. PLaza 9-7985

BONNIERS

605 MADISON AVENUE, NEW YORK CITY

АВРИЧНА ПОМІЧ

МУЖЧИНІ І ЖІНКИ

Різноманітні праця, всі юніти користі, вкл. платити сянтя, "blue cross", пенсія, вакації, хвороба. Постійна праця + овертайм.

Alpha Industrial Service

1600 W. ELIZABETH AVE.

Linden, N.J. Tel.: WA 5-2200

ПРАЦЯ

HELP WANTED FEMALE

ПОТРЕБНА

СЕКРЕТАРСЬКА СИЛА

"СВОБОДА" приймає на постійну працю, на корисних умовах, виплату українську секретарську силу. Виплати пенсії на українській друкарській машині необхідні. Золотощення, з поданням кваліфікації та короткого життєпису, вислати до "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J.

BONNAY OPERATORS

Work in Jamaica. Day or Night Shift. Plain stitch work for fast & exp. operators. We offer top wages. Steady work, excellent working condition. Apply now! You will enjoy working with us.

GUILD CRAFTERS LTD

142-50 Rockaway Blvd

Jamaica, N. Y.

(Take Q 40 Bus from Sutphin Blvd Station to Rockaway Blvd.)

Забезпечення

коштує

так мало!

Брак

забезпечення

коштує

так

багато!

Забезпечіться

в Українському

Народному Союзі!

Купуйте в підприємстві, що оголошуються в "Свободі"

BUSINESS OPPORTUNITY

НА ПРОДАЖ або до СПІЛКИ

Крамниця з різноманітним товаром. Iron Work & Repair, 2,200 Sq. Ft. Низький рент \$200 місячно. Побажаний партнер для зовнішніх зв'язків. Досконала нагода, огляньте. Тел.: GL 6-3928 or EV 6-3876.

PHOTOGRAPHIC CUSTOM

Lab. Зараз до зайняття або на вивільненні, приміщення на 2 або більше друкарів, передрізки, Монеттему. Ілюстрації, фотографії. Ціна на скорий продаж. Треба оглянути, щоб оцінити. За інф. тел. власника MU 5-1013.

ПЕКАРНЯ

Комісове, Flushing, має 1 рік, даром паркування. А & P, околища крамниці. Добрий дохід, можна збільшити. Ціна на скорий продаж, тел. власника BO 8-4437

CAMBRIA HEIGHTS, L. I.

SEA FOOD & FISH FRY

Модерні вилучення, продаж з втратою, рухлива дільниця, нема конкуренції, паркування, знамен. положення, прод. через незрозумілість спільників. Ціна на скорий продаж. Телефон AB 6-5620 Weekdays.

MISCELLANEOUS

ДОСКОНАЛІ

НОШЕННЯ

Мінкові ФУТРА \$200.00

Natural MINK CLOTH

наче нові \$110.00

Кримкові ФУТРА \$150.00

5 років гарантії на всі товари

ROSALLE FURS

178 North Avenue

NEW ROCHELLE, N. Y.

(Opp. Arnold Constable)

BEverly 5-0621

Відкрито:

пон. 1 чета: 9 рано до 9 веч.

в інші дні — до 6 веч.

ПРОСТУДА

Дистанте скору полегшу в день

іночі через SPRA-O-MED —

натиснення гузики в новім

паровім сильнім інгаляторі. Одно-

секундне натиснення на ху-

стотку діє як цілоденна інгаля-

ція і помагає висвітлити віддих

і продукт між носом і головою.

Односекундне натиснення ве-

чором на матеріал, хустотку або

целу кімнату прояснює голову,

улегшує і зменшує простуду і

кашель. Ідеальне для дітей, но-

вородків і старших. На скору

поміч, догнотривалу полегшу

простуди і болів голови питай-

те у аптекарів за SPRA-O-MED.

SPRA-O-MED

3i спорту

"ТРИЗУБ" — "ЮРИК"

4:0 (2:0)

Філадельфія, 3 листопада.

— Місцеві "дерби" при холо-

дному і доволі сильному вітрі

держали глядачів в напру-

женні тільки перших 20 хви-

лин. У 22-й хвилині Ілай пі-

слав сильну бомбу в сітку,

коли він дружно кооперуючи

з нападом знайшовся у близь-

кій віддалі від воріт і одержав

м'яч від В. Чижовича, який

не хотів ризикувати стрілом

серед лісу ніг. В 28 хв. Яко-

вина здобув другі ворота з

подачі Феррейри. П'ять хвилин

пізніше В. Чижович стріляв

до воріт з такою силою, що

суддя не побачив, як м'яч

пройшов понад сітку, і тому

не признав цього, до речі най-

кращого, голя. Друга поло-

вина належала повністю

"Тризубові", який не вико-

ристував безлічі догінних пози-

цій. У 51-й хв. Феррейра задр-

есував точно до В. Чижови-

ча, а цей знов сильним стрі-

лом після м'ячу в сітку. І

знов двадцять хвилин проми-

нуло "Юрикам" на суку. У

72-й хв. Феррейра прорвався,

"обіграючи" зустрічних по-

мичників та штовпає, і четв-

вертим воротами закінчив свою

сольову акцію.

До цих змагань виступив

"Тризуб" в складі Варварук,

Бородяк, Рач, Кравець, Кли-

нчик, Ілай, Ного, Майднік,

Феррейра, В. Чижович, Якови-

н. В резерві: Мунез, Руїз, Е.

Чижович і Ахіно. — Суддя

Ді Сальваторе. Яр. К-ий

—

БОСТОН СК — "ЧОРНОМОР-

СЬКА СІЧ" 1:0 (0:0)

Бостон, 3-го листопада. —

Першої в цьому сезоні пораз-

ки зазнав футбольний "Ч. Сі-

ч" на виїзді з місцевим клю-

бом "Італія", який досі не

програв ні одним змагань. В

складі бостонського клубу

змагалися футболісти "зір-

ки" з півд. американських і

європейських країн, між яки-

ми належить згадати Фогель-

сінгера (Рapid, Відень), Фер-

мадзея і Ді Ніро з Кольмбії,

Льопеза і Гарсіо Санчеса з

Аргентини. Змагання почали-

ся кількома скорими атаками

сичовників і Ного воротар гос-

подарів, вже в 5-й і 8-й хв.

був змушений боронити воріт

від стріли Чайнік і Мушана.

Після 15 хв. гра врівнялася.

В 19-й і 28-й хв., Голуб у-

спішно злізав з воріт Санче-

са - Катроппи, а в 34-й хв.

знову Ного зловив м'яч з лег-

кого стрілу Снялика. Обидві

дружики в першій півтві по-

казали гарну гру на високо-

му рівні з численними підво-

ривними ситуаціями. Друга

половина розпочалася атака-

ми італійців, але більшість їх

кінчалася на лінійках поміч-

ниці оборони "Ч. Січ". Наша

дефензива включно з ворота-

рем Голубом загнала найк-

ращі змагання сезону. Несподі-

ваним ляхом цих змагань для

"Ч. Січ" були, головний і

бічні судді, яких рішення бу-

ли жакливо односторонні.

Особливо пописувалися вони

власне в 2-й півтві, паралізу-

ючи більшість акцій нашого

нападу. Головний суддя без

практичного попередження

усунув з поля гри за

"фавль" Савицького, зате без-

карно допускав значно гру-

бу гру Форнера, який "ко-

сив" Каздобу II, Снялика і

Мушана. Граючи в 10-ку май-

же цілу 2-гу половину, сичо-

вини не тільки солідно боро-

нилися, але часто робили на-

ступи. В 67-й хв., на глум

хоч би найсильніший спра-

ведливості, за руку змагана

італійця, суддя зарядив проти

"Ч. Січ" карний стріл. Не ви-

користавши цього подарун-

ку (перестріл), гості зірвали-

ся до чергових атак. Завзята

боротьба в регулярних 90-ох

хв. була б закінчилася безво-

ривтм 0:0. Суддя однак про-

довжив гру ок. 3 хв. і в тому

часі італійці здобули рішаль-

ний гол. Відбитий м'яч від

поперечки зі стрілу Санчеса

переловив вільний Катроппа,

який сильним стрілом вмістив

його в сітку воріт "Ч. Січ".

Вислід 0:0 був би справедли-

"ЧОРНІ" (учні) — Гобокен

СК (учні) 12:0.

Ньюарк, 2-го листопада. —

Наймолодші сичовники розго-

рили двоцифровим вислідом

своє німецьких однокласників

в чергових перенесених зма-

ганнях НАФЛіги. Ворота здо-

були: Хромовський II, З. Са-

вицький II, З. Чапля 2, Смур

2, Юркович I і Качмар I.

—

Ом. Твардовський

"ЛЕВІ" ЗАКІНЧИЛИ

ЛІГОВИЙ СЕЗОН

„Леві — „Ганза“ 0:1

Шикаго, 27-го жовтня. —

Цією програною закінчили-

ся сезони і разом з серб-

ською дружиною „Юте“ впали

з Вищої до Першої Дивізі.

Долго „Леві“ припечатали

була вже попередня неадач-

1:5 з італійськими „Маруні“,

коли наша дружина виступи-

ла без канадійських змагунів,

яких не перепустили через

граніци. „Леві“ мають ще

докінчити 51 хвилин пере-

ваної гри з „Ігеламі“ при

стані 4:0, але цей вислід вже

не має значення на місце

„Леві“ у показнику. Дружи-

на „Леві“ візьме ще участь

в грі за аматорську у профе-

сійну („челендж“) чаші ЗДА.

В цьому році „Леві“ не

везло від весняних гор. До

спадку форми дружини і

вкінці спадку до нижчої клас-

и причислили часті конту-

зії, дискваліфікації, відхід

трьох змагунів до війська та

вкінці і брак солідних трені-

гів.

З „Ганзою“ грали „Леві“ з

п'яти резервовими змагунми

і виказали дуже добру фор-

му. Виглядає, що „Леві“, під-

силені декількома юнаками

зможуть в наступному році

вибороти собі поворот до Ви-

щої Дивізі. Слабша на гриш-

ці „Ганза“ перемогла одноклас-

німи воротами, здобувши у

88-й хв. гри. Воротар „Ган-

за“ вдало обороняв бомбар-

дування його твердині, а в

37-й хв. Крат не використав

карного.

„Леві“ рез. — „Ганза“ рез.

1:3

Одинокі ворота здобув Ан-

дрій Козій.

„Леві“ юнаки — „Ріа“ А.

юнаки 1:0.

„Леві“ виграли зустріч во-

ковером. Цим вони закінчили

сезон з такими підсумками: 7

вигралих, 2 нерішені і 3 про-

грані, точок 16:8 і відношен-

ня воріт 60:13.

„Леві“ доріст — Литовський

С. К. доріст 3:1.

Стрільцями воріт були: Б.

Шлапак 2 і Парух 1. Кінцеві

підсумки сезону: 6 вигралих,

1 нерішена і 5 програніх, то-

чок 13:11 і відношення воріт

38:30.

Одобо „Леві“ під прово-

дом Богдана Куцана перемог-

ли одобо „Швабен“ 2:0,

воротами Романа Андрушка і

Ярослава Дикого.

Юрія Витановича, актив-

ного футболіста і тенісиста,

назначила Управа УАСТ

„Леві“ новим секретарем

після резиґнації з цього посту-

ду д-ра Івана Лісейка. Новим

ланковим шахової дружини</